

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGŐLENSÉGI ÉS 48-ASOK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési helyeken, kassza borsóval:
Egyes évre . . . 12.- kor. Negyedévre . . . 8.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy hétre . . . 1.- kor.
Egyes szám ára 4 fillér.

Felolós szerkesztő:
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:
HOROVITZ ZSIBMOND.

Előfizetési ár vidékre, postaköltséggel:
Egyes évre . . . 14.- kor. Negyedévre . . . 10.- kor.
Félévre . . . 7.- kor. Egy hétre . . . 1.50 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Darabos-utca 7. sz. a. — Telefon 412. szám.

Politikai becsület.

Debrecen, október 24.

A természet megdönthetetlen igazsága törvénye szerint minden ember becsületesnek születik, annak születik még abban az esetben is, ha azok, kiknek életét köszönheti, letértek volna is a becsület útjáról, annak születik még, az esetben is, ha bűnben fogantatott is.

A becsület az embernek vele született egyéni sajátossága, melyet megtartani, megőrizni és megvédeni egyéni társadalmi és honpolgári kötelesség. Ezen megdönthetetlen elvi álláspontból indulva ki, sohasem helyeselhetjük azt a felfogást, amely klasszifikációnak veti alá a becsületet, amely különbséget tesz katonai és civil, egyéni és politikai becsület közt. Ebből az elvi álláspontból indulva ki nem tartjuk helyesnek híres történelmi Machiavellinek «Il principe» című művében felállított azt a tanát se, hogy a politikai élet forgatagában meg van engedve minden eszköz, amely célhoz vezet, melytől sikert várhatunk.

Mert ha ezt a tant így felállítva, minden korlátozás nélkül elfogadjuk, akkor az egyéni becsületet fr: ségében való fenntartása mellett, a politikai becsület örve alatt a legnagyobb gazdaságokat lehetne elkövetni, akkor a politikai élet forgatagában a gyilkosság, rablás, vesztegetés és minden egyéb büntető törvénykönyvbe ütköző cselekmény, mert a politikai cél elérésére vezetett a «cél szentesíti az eszközt» elvvel fogva helyes és acceptabilis volna.

Mélyen elszomorító valóság az, hogy nálunk ennek a Machiavelli-féle kárhuzatos tanának igen sok követője akad.

Ezen kárhuzatos tan követik nemcsak egyesek, hanem követi maga a kormány is, mely bűnös törvénykönyvünkbe ütköző cselekmények egész sorozatát követi el a választásoknál, nem törődve egyéni becsülettel, politikai tisztességgel, testet, lelket egyaránt lealázó és megömlő cselekményeinek következményeivel; melyet fájdalom, a kishitűek, kislelkűek, a megszorult s jutalomra vágyó hín emberek tömegében legtöbb esetben el is ér.

Ennek a megkülömböztetett becsületnek ferde jelenségeivel találkozunk lépten-nyomon a társadalomban, de különösen a politikában, — melynél a hiúság, a hatalomra vágyás és egyéb körülmények játszik a «politikai becsülettel» szemben a döntő szerepet.

Vannak például egyének, akik hiúságuk kielégítése céljából, érvényesülhetés vagy más okokból megtagadják egész politikai multjukat s bár pár héttel a választások előtt ellenzéki mellüket verve szidalmazták a kormányt, a választáskor már kormánypárti programmal léptek fel és választották meg magukat, kormánypénzen.

Bár politikai tisztesség szempontjából szó férhetne az ilyen egyének szerepléséhez, de formailag nem tehető ellene kifogás, mert nem áruáltak zsákban macskát, miután már föllépésük előtt a választók ismerték elváltatásukat; de igenis szó férhet az olyan egyének

szerepléséhez, akik pld. ellenzéki programmal választották meg magukat s a választás után változtattak párfalást, melyet szerény véleményünk szerint csak úgy és akkor lehet megtenni, ha a választók elé állva, azok beleegyezése előre kikérte, vagy azok utólagos beleegyezése megszerezteit.

De az azután már semmi körülmények közt sem nevezhető korrekt eljárásnak, hogy valaki mint ellenzéki politikus, benmaradva az ellenzéki pártkeretben, támogassa a kormánynak olyan javaslatát, mely annak a pártnak, melynek tagja kardinális programpontjával ellentétben van; s amikor emiatt a kerület két ízben is bizalmatlanságot szavazva, követeli a mandátum letételét, akkor a mandátum rendelkezésre bocsátása helyett belép a kormánypártba és nyílt levélben állást foglal volt pártja ellen, mely őt mandátumhoz juttatta, így akarván mások bekezdésével fehére mosni a szerecsent.

Ezen eljárás, nézetünk szerint, összeférhetetlen a képviselői reputációval, a választók akaratával, a társadalom felfogásával és a politikai becsülettel is.

Igaz ugyan, hogy a törvényeink teljes szabad kezet biztosítanak az országgyűlési képviselőknek s a választók még akkor sem befolyásolhatják, ha az ő nézetükkel ellentétes irányokhoz szegődnek is. Ez a rendelkezése a törvénynek okos és helyenvaló. De a program beszédében vallott elvekhez ragaszkodni lelkiismeret kérdése. Ha pedig a képviselőnek programbeszéde óta, akár egyéni okokból, akár

Rip Van Winkle.

Irta: PAKOTS JÓZSEF.

Hudák János, a segédhivatali aligazgató népszerű ember volt a miniszteriumban. Ennek a népszerűségnek az oka az öreg Hudák sajtószertű egyéniségében rejlett. Mert az aligazgató igen kedves, vajszívű alázatos kis emberke volt, aki előre köszönt még az alantásainak is és a hivatalszolgát is megurazta. Azt lehetne mondani, hogy Hudák bácsinak, — így kell neveznem, — mert mindenki így nevezte, épen az volt az egyénisége, hogy nem volt semmi egyénisége. Ha valamikor talán lehetett volna is nála erről beszélni, az olyan messze időre esett, hogy arra bizonyosan még ő maga se emlékezett. Mindenesetre ez az idő boldog házasságának három évtizedes korszakán kívül esett.

E gyengéd és kíméletes körülírásból is bizonyára méltóztatnak sejteni, hogy Hudák bácsi papucshős volt a legideálisabb értelemben.

De ne feszegessünk családi titkokat. A lényeges különben is az, hogy Hudák bácsi nagyon népszerű ember volt. A miniszteriumban is, a társaságokban is. De legfőképp a miniszteriumban. Itt határozottan szerették. A kollégái, felebbvalói, alantásai egyaránt. Már husz esztendeje dolgozott a segédhivatalban. Fogalom lett. Az egész miniszterium Hudák bácsinak szólította. Ezt nem lehet elégszer ismertetni. Még a miniszter is.

A miniszterek tudvalevően nagyon sűrűn változnak a miniszteriumban. Jönnek és men-

nek az új kormányokkal. Ha új miniszter jött s a személyzet bemutatkozott, őexcellenciájának feltétlenül megakadt a szeme a Hudák bácsi kiesi, igénytelen, kopott, semmi alakján. És megkérdezte az államtitkártól:

— Ki az a furcsa bácsi?

Bácsi! Önkénytelenül is így mondta. És az államtitkár ezt felelte:

— Hudák bácsi, a segédhivatali aligazgató!

A legközelebbi alkalommal aztán, mikor a miniszternek dolga akadt a segédhivatal aligazgatójával, őexcellenciája így szólította a tisztelteméltó aligazgatót:

— Hudák bácsi!

Már ez olyan természetes volt.

Husz esztendeje dolgozott Hudák bácsi a segédhivatalban s ez a husz év ránézve minden nevezetesebb mozzanat nélkül folyt le. A huszonegyedik esztendőben aztán különös esemény történt. Ezt az eseményt lehetne nagy szerencsének is nevezni és ha Hudák bácsi ériene a kútyához, hát bizonyosan valami vonatkozást is találhatna a huszonegyes számú és szerencse közt. Mert az történt, hogy...

De bocsanát, ezt a nagy eseményt nem lehet csak így, röviden előadni. Ott kezdődött a dolog, hogy a miniszter őexcellenciája Karlsbadba ment három heti kurára. A miniszter ugyanis gyomorbeteg volt s Karlsbad már beletartozott a nyári kormányzati programjába.

Egy hete már, hogy őexcellenciája lelkiismeretes pontossággal élt a kurájának, amikor a lapok megírták, hogy Karlsbadba érkezett

egy osztrák miniszter is, aki pedig igen nevezetes férfiú volt. Az osztrák kegyelmes uraf szintén gyomorbeteg kinezott, ami arra a tényre enged következtetni, hogy a politika nagyon elrontja az emberek gyomrát.

Az osztrák miniszter véletlenül szakmabeli kollégája volt a magyar miniszternek s ebből kifolyólag a két kegyelmes urnak az szerencsés ötlete támadt, hogy ők kölcsönösen meglátogalják a tárcájuk körébe eső közös ügyeket.

Ez az ötlet azt eredményezte, hogy a magyar miniszter távirati úton fordult a miniszteriumához, bizonyos fontos akták sürgős elküldését kérve. A miniszter rendelkezése úgy szólt, hogy az aktákat a titkár hozza el. A titkár azonban szabadságon volt. Egyáltalán a félminiszterium szabadságon volt.

Az előző osztrák vezetője egy kis zavarba jutott. Az akták igen diskrét természetűek voltak, akárkire nem bízhatta őket. Habozott, törte a fejét. Annyi ideje nem volt, hogy a titkárt visszarendelje szabadságáról. Töprengve gondolt végig a tisztviselők során. Egyszerre csak megnyomta a villamos csengőt és bizonytalanul mondta a szolgának:

— Kérem, küldje be Hudák bácsit!

Hudák bácsi hajlongva jelentkezett:

— Itt vagyok, méltóságos uram!

Az osztrák vizsgálódva nézett végig a Hudák bácsi kissé kopott, kifényesült redingotján s aztán hirtelen elhalálozással mondta:

— Önre fontos misszió vár, Hudák bácsi!

— Oh, parancsoljon, méltóságos uram!

a mellékkörülmények hatása alatt megváltozott volna az álláspontja, akkor tegye le a mandátumot, melyet az önzetlen hazafiság adott neki. A képviselőnek joga van még munkapártinak is lenni, de viszont a kerület továbbra is hit-hü függetlenségi akar maradni. És hogy a képviselő akarata és a kerület politikai hitvallása között, éppen a képviselő «mellékkörülményei» miatt, kontroverzia ne támadjon, ez a politikai tisztesség dolga.

A «Machiavelli» tán ennyire már még sem mehet.

Országgyűlés. Berzeviczy Albert elnök fél 10 órakor nyitja meg az ülést. Bemutatja Székelyudvarhely, és Hódmezővásárhely feliratait a katonai javaslatok ellen. Mádi-Kovács János ellenindítványt tesz a kérvények hovatulásátára. Berzeviczy Albert elnök bemutatja a Nefelejts-utcai népgyűlés feliratát az obstrukció ellen. Mádi-Kovács János újból ellenindítványt tesz. Elnök bemutatja Báránd község feliratát az argentiniai husbehozatal ügyében. — Sorra kerülnek a mára halasztott névszerinti szavazások.

Uj aknamunka.
Izolálni Justh Gyulát!

A férfi akkor a legerősebb, ha egyedül van, mondotta Ibsen, s tétele az életben nagyon gyakran be is válik. S ha az beválik, akkor kétszeresen igaznak bizonyul, hogy valamely párt, ha meg van az erkölcsi alapja, szintén akkor egerősebb, ha egyedül áll.

Ha a politikai élet sohasem igazolta volna ezt a tételt, akkor a Justh-párt szereplése a mostani harban leginkább megadná rá a szankciót. Teljesen egyedül állt a Justh-párt, amikor a nagy harc megindult a véderőjavaslatok ellen a demokratikus választó jogért. Magában állt; a maga erejére támaszkodott; a maga intellektusában bízott; másra nem is számított.

— Ön most rögtön hazamegy, becsomagol és fontos aktákkal Karlsbadba utazik a miniszter ur öexcellenciájához.
Hudák bácsi nem hitt a fülének.
— É-é-én?...
— Igen. A titkár ur szabadságon van s önnel megbízhatóbb emberem nincs.

Hudák bácsi bizony szédült egy kicsit, amikor az aktacsomóval hóna alatt távozott a méltóságos ur szobájából. Ez e szédülése eltartott hazáig is, ahol az aligazgatóné önagysága, mikor megtudta hűséges életpárja küldetését, állig akart hinni benne, sőt egyenesen meggyanúsította Hudák bácsit azzal, hogy egy kicsit a pohár fenekért talált nézni.

De hát a józan valóság mégis beigazolódtott és Hudák bácsi két óra múlva már ott ült egy gyorsvonati fülkében és szorongva nézett elébe az izgalmas jövőnek.

A miniszter ur igen kegyesen fogadta Hudák bácsit. Felszólította, hogy ugyanazon hotelbe szálljon, ahol ő van, hogy így mindig rendelkezésére állhasson.

És Hudák bácsira a miniszter oldalán csakugyan nagy szerep is várt. A két szakminiszter tanácskozása napokig elhúzódott. A kérdés, amelyet megvitatnak, kényes volt s a két állam érdeklődése erősen a tanácskozás felé fordult. A magyar és osztrák lapok naponta hosszú cikkeket közöltek a tanácskozásról. Egymásután jelentek meg a távirati jelentések illyentormán.

A két szakminiszter tanácskozása megint hosszú ideig elhúzódott. Utána a magyar miniszter még sokáig dolgozott szállóbeli lakásán Hudák aligazgatóval.

A Kossuth-párt később csatlakozott hozzá, nemcsak, mert belátta, hogy a Justh-párt követelése megfelel annak, amit az ország népei követelnek, hanem az események elutasíthatlan kényszerűsége folytán is. Csatlakozott hozzá a testvérpárt s ezáltal a Kossuth-párt is erőben, sulyban gyarapodott.

S most azzal a nevetni való tervvel állnak elő, hogy vagy Justh Gyula személyét, vagy az egész Justh-pártot izolálják. Ezzel a gondolattal háznak a politikai pitvarokban s ezzel az új reménnyel hizlalja magát a kormány.

Nem lehet föltételezni, nem is hiszi el senki, hogy a terv a Kossuth-pártban fogamzott volna meg. Ezt a gondolatot a kormány berkeiből röpitették ki és bizonyosságot szolgáltatnak arról, hogy milyen árutakon milyen új eszközökkel akarják kijátszani azokat a követeléseket, amelyek a Justh-párt programjában foglaltatnak.

S hogy közelebb férközzünk a terv forrásához, rá kell mutatnunk arra, hogy a Nemzeti Kaszinóban, Károlyiék, Andrássyék és Tiszákék összejöttek s ott főzték ki a tervet. Hogy Tisza, noha aradi beszámolójában egy szóval sem említette — halálos ellensége az általános titkos és egyenlő választójognak, azt nem kell újból hangoztatnunk. Andrássy a pluralitás nagy legénye, szintén nem barátja a demokratikus választói jognak s Károlyiék népbártságában kételkedni egynél több okunk is van.

Alighanem ezen az összejövetelen pattantották ki a tervet, hogy jó volna a Justh-pártot izolálni. Csak el kell hiesztelni, úgy mondták, hogy a Justh-párt követeléseit időszerűtlenek és az obstrukció népszerűtlen és az ország minden népe el fogja hinni. S addig kell a népek fülébe kiabálni, hogy Justhék gonoszak, amíg majd a verebek is azt fogják csiripelni a háztetőkön. És akkor azután, hátha cserben hagyják Justh Gyulát a saját párthívei is.

Nem attól rettegnek ezek a sötét alakok, hogy a véderőjavaslatokat kell majd a napirendről levenni. Ah, ez kevesebb gondot okoz nekik. Hisz a bécsi körök maguk sem ragasz-

Vagy:
A mai tanácskozáson már pontokba foglalták a megállapodásokat. A jegyzőkönyvet Hudák János miniszteriumi aligazgató vezette.

Több mint egy hét kellett hozzá, amíg a két miniszter letárgyalta a vitás kérdést s a lapok megírták, hogy a tárgyalások eredménye kölcsönösen kielégítő lett.

A tárgyalások befejeztével véget ért a magyar miniszter kurája is s öexcellenciája visszautazott Budapestre. A lapok ezt a visszautazást így adták hírül:

A közmunkaügyi miniszter utja. Karlsbadból jelentik, hogy a magyar közmunkaügyi miniszter befejezte három hetes kuráját és Hudák János miniszteri aligazgató kíséretében visszautazott Budapestre.

Hudák bácsi tehát visszakerült fontos küldetéséből. A miniszteriumban kellőleg méltányolták is ezt a küldetést és Hudák bácsit, amikor visszatérte után először lépett hivatalába, sorra keresték fel a kollegák, hogy üdvözlöjlek:

— Ah, Hudák bácsi, derekasan csinálta a dolgát! Olvastuk!

Hudák bácsi az üdvözlésekre, amelyek mögött egy kis tréfalkozás is rejtett, igen komoly arcot öltött és kegyes leereszkedéssel felelt:

— Hát hiszen megtettem a magamét!

Talán a hangban volt valami, ahogy ezt a választ adta, vagy a modorában, elég az hozzá, hogy a kollegák meglepődve néztek Hudák bácsira. Mi ez? Hiszen ez nem a régi, jó, alázatos Hudák bácsi, nem, nem, ez valami más.

A szolgák álmélkodva hagyták el a Hu-

kodnak valami fanatikus módon ezekhez, — akárhogyan tagadják is egyelőre. De a népnek adandó jogoktól ludbört kapnak a nép ellenségei.

Ettől fázhatnak, ettől riadoznak s ez ellen torporézhatnak.

Azon tanakodnak, hogyan lehetne tehát a demokratikus választói jogot megfojtani, vagy ha ez lehetetlen volna, megint bizonytalan időre elhuzni, elodázni. S ha a Justh-pártot lehetetlenné vagy további akcióra képtelenné tennek, akkor ez a vágyuk teljesedne.

Nem hiszünk első sorban is abban s Dészegyzona is ezt a föltevést, hogy a Kossuth-Nem fog teljesülni.

esetleg be is következnek, a Justh-pártot nem párt megszegné a fegyverbarátságot. De ha ez lehet Justh TGyulától izolálni.

Az aknamunka csak a kormány perfidiáját bizonyítja.

A Justh-párt magában eléggé erős, hogy fölvegye s folytassa a harcot, amelyet megkezdett s elég erős, hogy győztesként kerüljön ki abból.

A harmadik alapvizsga
Jóváhagyta a király.

A hivatalos lap mai számában héthasábos közlemény jelent meg, amely ezentul tisztára akadémikus jellegűvé teszi a jogtudományi kar harmadik alapvizsgálja körül fölmerülő vitaközléseket. A hosszú közlemény nem egyéb, mint a tudományegyetemké s jogakadémiák tanulmányi és vizsgarendjéről szóló szabályzat, a melyet a király október 5-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával jóváhagyott és annak közlését megengedte. A szabályzat 128.000/911. számú vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet alapján válik kötelezővé és legfontosabb utasítása a harmadik alapvizsgáról szóló szakasz.

Alább szószerint közöljük a szabályzatnak a harmadik alapvizsga megtartását elrendelő részét:

5. §. A harmadik alapvizsga tárgyai: a)

dák bácsi szobáját. Az egyik a másiknak adta tovább az észleletét s az egész miniszteriumban mosolyogva beszéltek arról, hogy Hudák bácsinak ugylátszik fejébe szállt a karlsbadi ut.

Hogy mi volt igaz a dologból, mi nem, azt határozottan nem lehetne megmondani. Annyi bizonyos, hogy Hudák bácsi kicsi, görbe alakja ujabban úgy kinyílt, mint egy pudlibicska s egy izben megtörtént az a különös eset is, hogy a szolgára ráripakodott:

— Szamárl!
A miniszteriumban persze ezeken a dolgokon csak mosolyogtak. Azonban egy napon még elfelejtettek mosolyogni is.

Egy reggel, amikor Hudák bácsi villamoson éppen a miniszteriumba igyekezett, a lezállásnál egy katonatiszt rálépett a Hudák bácsi lábára. És Hudák bácsi úgy rendreutasította az ügyetlen katonatisztet, aki melleleg huszár is volt és három fejjel magasabb Hudák bácsinál, hogy az egész villamos oda volt a csodálkozástól. Persze névjegysere következett s az affaire-t alig lehetett elsimítani, mert Hudák bácsi mindentáron vért akart inni.

Ez az affaire sokáig mint legenda járt szájról-szájra a miniszteriumban; voltak, akik hitték, voltak, akik nem hitték.

Hanem a kételkedőket is meggyőzte aztán az a hír, amit egy miniszteri fogalmazó hozott a miniszteriumba. Ez a fogalmazó, aki ismerős volt a Hudák bácsi családi viszonyival, egy napon azt újságolta, hogy Hudák bácsi ellen válókeresetet adott be a felesége. A válókereset címe az volt, hogy Hudák bácsi nagyon rabiátus.

a magyar magánjog; b) a magyar anyagi büntetőjog; c) a magyar büntetőperjog.

6. §. A harmadik alapvizsgát a hatodik beszámítható félév végén lehet letenni, de a következő, vagyis a hetedik félév elején okvetlenül le is kell tenni, mert különben ez a félév, valamint az ezt követő további félévek a tanulmányi időbe nem számítatnak be.

A harmadik alapvizsga létesítésével kapcsolatban természetesen a tanulmányi rend is változott, még pedig annyiban, hogy most már az 5., 6. és 7. félév tanterve is határozottan meg van állapítva, holott az ezekben a félévekben hallgatott tantárgyak sorrendje eddig a hallgatók tetszésére volt bízva. Ezeknek a féléveknek a tanulmányi rendje most a következő lesz:

II. vagyis jogtudományi évfolyam.

5. félév.

Magyar anyagi büntetőjog heti 5 óra.

Magyar polgári törvénykezési jog heti 5 óra.

Magyar kereskedelmi és váltójog heti 6 óra.

Osztrák magánjog heti 6 óra.

6. félév.

Magyar anyagi büntetőjog heti 5 óra.

Magyar büntető perjog heti 5 óra.

Magyar polgári törvénykezési jog heti 5 óra.

A magyar állam statisztikája heti 4 óra.

IV. vagyis államtudományi évfolyam.

7. félév.

Politika heti 5 óra.

Magyar közigazgatási jog heti 4 óra.

Egyházjog heti 7 óra.

Magyar pénzügyi jog heti 4 óra.

8. félév.

Ebben a félévben főképpen a tételes jogi tárgyaktól speciálkollégiumok tartandók. Ezen tárgyakat évenként kell megállapítani s őket a második félév tanrendjével együtt jóváhagyás céljából mindenkor fel kell terjeszteni.

Változás, illetőleg szigorítás állott még be az alap- és államvizsgáknak a tanfolyam hallgatása nélkül való ötletében. Egy 1874-ből származó rendelet alapján eddig miniszteri engedéllyel a tanfolyam hallgatása nélkül is lehet vizsgát tenni, de a mai naptól kezdve ilyen engedély nem adható.

A szabályzat az 1912—1913. tanév kezdetén lép életbe.

Feltűnő, hogy a harmadik alapvizsga már azokra is kötelező, akik az 1912—1913. tanév első félévének végén fejezik be a hatodik beszámítható félévüket.

Az olasz-török háború

A török kamarából.

Konstantinápoly, okt. 24. A kamara a volt kormány ellen emelt vád alá helyezési indítványt az egyik kamarai bizottság elé utasította. Ezután a kamarának a háború alatt való ülésezése került szóba. Több oldalról felhangzott az a vélemény, hogy a kamarai üléseaaazése talán nem volna oportunistus, végül azonban elhatározták, hogy a kamara hetenként három ülést fog tartani.

Fizetés-beszüntetés.

Konstantinápoly, okt. 23. A Bankve de Mitylene, amelyben leginkább görög tőke van léteve, beszüntette fizetéseit. A bank igazgatósága közölte az újságokkal, hogy a fizetések beszüntetése csak ideiglenes, amíg a bank elég készpénzt szerez.

A derna bombázás.

Konstantinápoly, október 24. Hir szerint a belügyminiszterium táviratot kapott, amely szerint az olaszok Derna bombázásánál a török csapatok tüzelésétől jelentékeny veszteséget szenvedtek. A bombázás után az olaszok 15 ezer embert szállítottak partra. A török csapatok és a lakosság az ország belsejébe vonul vissza, ahol erősítéseket várnak, hogy támadást intézzenek a

város elein. A tripoliszi vilajet kormánytitkára és két hivatalnok, akik a megszállás első napjaiban Tripoliszt elhagyták, Maltából ide érkeztek.

Olasz cífolat.

Róma, október 23. A «Popolo Romano» egyeso lasz és külföldi lapoknak hiteit, melyek az olasz flottának az Aegei-tengerben való cirkálásairól és az archipelagosi partokon való akció kikerülhetetlenségéről szólnak, minden alap híján valónak jelenti ki és azt mondja, hogy ezek a híresztelések azt mutatják, hogy azok, akik terjesztik őket, nem bírnak tudomással a való tényállásról és nem veszik figyelembe a politikai és katonai oportunitást. Politikai szempontból Olaszországra oportunistus dolog, hogy a konfliktust Tripoliszban lokalizálja és határait más vidékre, különösen a keleti tengerpartokra a lehetőség szerint távol tartsa. — Katonai szempontból inoportunistus volna, a haderőt szétszórni, mielőtt a tripoliszi és cirenajkai partok megszállása véget ért és Olaszország pozíciója nemcsak a partokon, hanem a belső területeken is szilárd alapokra nincs helyezve.

A porta és a hármasszövetség.

Konstantinápoly, október 24. A komité tagjai kérdést intéztek a nagyvezérhez, mi igaz abból a hírből, hogy Törökország csatlakozni akar a hármasszövetséghez. A nagyvezér erre nem adott választ, hanem azt mondta, hogy ha nincsenek megelégedve a kormánygyal, ő kész lemondani.

Védekezés a tüdővész ellen.

Egy hasznos füzetéről.

Mint ismeretes, manapság már csaknem minden községben van népkönyvtár, amely vagy a kormány, vagy valamelyik kultúregyesület gondoskodásának köszönheti létezését. Ezekben a könyvtárakban sok jó könyv szórakoztatja és oktatja a népet, de nem tévedünk, ha azt mondjuk, hogy talán egy sem szolgálja annyira a nép érdekét, mint az a könyvecske, amely most hagyta el a sajtót több százezer példányban. Ezt a könyvecskét egyik leghumánusabb társadalmi intézményünk, a József kir. herceg Szanatórium Egyesület iratta meg és adott ki éppen a nép számára. Címe: «A tüdővész és az ellene való védekezés ismertetése.» Ennek a szörnyű betegségnek egyik legálaposabb ismerője Geszti József dr. A József-Szanatórium igazgató-főorvosa írta a füzetet abból a célból, hogy a nép, amelyből a legtöbb áldozatot szedi a tüdővész, megtanulja belőle, miként lehet okos szabályokkal védekezni a fertőzés ellen.

Bár az egyesületnek ez a könyvecske rengeteg pénzébe kerül, mégis ingyen juttatja el a községekbe, mert maga a belügyminiszter rendeletben utasította a közigazgatási hatóságokat, hogy a füzetet elterjessze a nép között. Az az elv vezérli az egyesületet, hogy mivel annyi szanatóriumot nem létesíthet s annyi tüdőbajos szegény ember van az országban, tehát a mostani és a jövő generáció egészségét kell lehetőleg biztosítani a kórság ellen. Ezt pedig el lehet érni, ha mindenki megtartja azokat az óvórendszabályokat, amelyeket Geszti dr. füzeté előír.

Éppen időszerű ez az ajándék-füzet, mert halottak napján, mint minden évben, országos gyűjtés indul meg a szegénysorsu tüdőbajosok számára a József Kir. Herceg Szanatórium-Egyesület égisze alatt. Amidőn tehát az egyesület a társdalm támogatását eaaambermentő munkájához kéri, egyuttal maga is nagy anyagi áldozattal hasznos könyvecskevel viszonzza a közönség áldozatkészségét.

Szinte szükségtelen a társadalom jó szí-

vébe ajánlani az egyesület akcióját, amidőn a halottaknak szánt koszorúból egy virágszálat, illetőleg ennek árát kéri szegénysorsu betegek számára, mert hiszen ezt megtette maga a belügyminiszter, amidőn a vármegyék alispánjához intézett minapi rendeletében a következőket mondja a «Virágszál-gyűjtésről» és az egyesület ingyenes füzetéről.

— Minthogy a társadalom minden rétegét pusztító tüdővész ellen, az egyesület évek óta folytatott küzdelmével a legnemesebb célokot szolgálja, mely működésében az egyesületet az egész társadalomnak kötelessége a lehetőség szerint támogatni s minthogy a közigazgatási tisztviselőknek a nemes cél támogatása és a könyöradomány gyűjtés irányítása terén kifejtendő önkéntes fáradozására részemről is nagy sulyt helyezek, ennél fogva felhívom címet, hogy hatóság területén a nevezett egyesületet a legmészebbmenő támogatásban részesítse és a közigazgatási hivatalok vezetőit ily irányban utasítsa.

Minthogy pedig a nevezett egyesület az ország legkülönbözőbb részeiben levő fiókjainak jelentéseiből arról értesült, hogy a közönség nagy része éppen semmit, vagy csak alig védekezik a tuberkulózis ellen, elhatározta a tuberkulózis elleni védekezés szükségességének országsszerte a legszélesebb keretekben való propagálását és e célból a közönség körében a tüdővész és az ellene való védekezésről szóló füzetes munkát kíván szétosztani.

Ennél fogva még arra is felhívom címet, intézkedjék aziránt, hogy a hatósági közegek az egyesület gyűjtőveinek körülhordozása alkalmával a tüdővész és az ellene való védekezést ismertető füzetet — melyet az egyesület gyűjtőveivel egyetemben kellő mennyiségben fog megküldeni — a közönség közt osszák szét.

Az a könyvecske tehát, amelynek terjesztését maga a belügyminiszter is szükségesnek tartja, hamarosan hasznos olvasmánya lesz a népnek, mert hiszen legfőbb kincsét, az egészségét szolgálja. Ez a kincs pedig meg mindenkinnek annyit, hogy néhány fillért áldozzon az egyesületnek.

Debreceni esetek.

Szintelen riportok innen onnan

A debreceni színházban a minap új hősnő mutatkozott be. Az elbűvölt színházi referens őszinte elragadtatással a következőket írta róla:

— «A szeme, az a feketeköves barna tüsgolyó felszikkázott, mintha a bemondott képek fogamzottak volna benne. Élő kinematográfja volt önmagának. Ránéztem a vállaira, ezekre az alabástrommal kitömött huspárnákra, ahol a kékes vérerek idegesen borulnak meg. Mennyi vágynak emésztő, tüzes fellángolásnak lesznek ezek a nyugvó pontjai. És a formás, ouzzadt kebel meg mindaz, ami hozzá simul ehhez a lányhoz, oly erotikus, monna-vannai!... Beh jó is lesz majd Prinziwallenek...»

Hát ez már csak szép, a kis kését neki!

*

Két fiatalember találkozott a korzón. Az egyik vőlegény sorban van. A másik melegen üdvözölte a fülíg szerelmes ifjut.

— Hát csakugyan olyan kellemes dolog az a vőlegénység?

A szerelmes ifju áradozva felelte:

— Kimondhatatlan szép dolog z. Hát te miért nem szánod rá magad a nőülésre.

— Barátom — felelte a másik — én nagyon megfontolom, hogy mit teszek. Én még nem vagyok olyan helyzetben, hogy megnősülhetnék.

— Hogyan? Hát nincs annyi kereseted amennyiből el tudnád tartani a családodat?

— Nem azért, — felelte a másik — hanem

még nem találtam olyan családot, amelyik engem el tudna tartani.

Egy debreczeni lap szerkesztője, aki éppen úgy szereti a bátor ifju tehetségeket, mint amennyire nem szereti az alázatostkodó szerénykedő kezdő kis írókat, és költő-ifjakat, akik hizelegve közelodnek hozzá irodalmi zsenijeikkel — a minap javában szerkesztett, amikor beállított hozzá egy ilyenfajta író-jelölt.

A látogató egy borzasztóan szerénykedő fiatalember volt, akinek azonban minden mondata mögül kivigyorgott a büszke önbizalom. A szerkesztő csak hallgatta vagy tíz percig és amikor az ifju teljesen kiserénykedte magát, beletekintett a kéziratába, majd dühösen szólt hozzá:

— Mondja csak fiatalember, honnan veszi ön a jogot ilyen roppant szerénységhez. Volta-képpen mire szerény ön?

Dr. Tüdös János

orsz. gyűl. képviselő
a Debreczeni Első Takarékpénztár
jogtanácsosa

Dr. Gévay Béla

ügyvédek egyesített irodája.
Debreczen, Piacz-u. 41. I. emelet.

A rablógyilkos Regula

Megkezdődött a nagy pör.

Az Edelényi községbeli hármast rablógyilkosság tettessének, ifju Regula Edének a bűnpörét ma reggel kezdte tárgyalni a miskolci esküdszék.

A bíróság épülete előtt nagy néptömeg tolongott már korán reggel, de csak kevesen juthattak a terembe.

A folyosókon mindenütt rendőrök helyezkedtek el.

A városban óriási érdeklődés mutatkozik a tárgyalás iránt. Regulát dr. Lengyel Zoltán orsz. képviselő védi. A meggyilkolt Czeisler-család képviselőjében dr. Kőszegi Ármint miskolci ügyvéd jelent meg. A tárgyalást Geöcze Berálan kir. táblai bíró vezeti. A vádat Bulgovszky Gusztáv főügyész helyettes képviseli.

Két szorongós ór vezette be Regulát, a vádlottat, aki teljes nyugalommal helyezkedett el a vádlottak padja előtt. Mindössze mély karikákkal övezett szeméin látszik meg, hogy az éjszakát álmatlanul töltötte.

Minegy 50 beidézett tanu

is bevonult. Többnyire edelényi parasztok. — Czeisler hozzátartozói közül néhányan és az edelényi csendőrök, akik szintén tanukként idéztettek be.

Az elnök kérdéseire Regula Ede bemondja, hogy 24 éves, ág. ev. vallásu asztalossegéd, edelényi születésű, vagyontalan, nem volt büntetve. Az elnök felolvassa a tanuk névsorát, akiknek sorában megjelent id. Regula Ede, a vádlott atyja, aki csak nagy vártatva jelentkezett az elnök felszólítására.

Regula Ede vádlott, mikor atyja hangját meghallotta, könyezni kezdett, fejét lehajtotta és zsebkendővel törölte könyeit. A tanuk sorá-

ban megjelent Regula öccse Regula Károly és menyasszonya Zsóka Teréz is.

Most Lengyel védő bejelenté, hogy Hájós Lajos dr. egyetemi magántanár a védelem részéről mint elmeszakértő meg fog jelenni a tárgyaláson. Fölkéri a törvényszéket, hogy a meg nem jelent tanukat vezetése elő. Az elnök ilyen értelemben intézkedik s aztán kezdetét veszi a vádlott kihallgatása.

Regula vallomását

így kezdte:

— Igenis, nagyságos elnök ur, bűnösnek érzem magamat abban a tekintetben, hogy a lopásról tudomásom volt, hogy nem jelentettem, ezt fel és hogy a baltámat én adtam oda azzal a beleegyezéssel, hogy vigyék el a lakásomról s végül, hogy az elrablott pénzből száz koronát elfogadtam.

Az elnök: Figyelmeztetem magát, hogy a vizsgálat során másképpen vallott.

A vádlott: Erőszakkal kivett vallomás volt.

— Erőszakkal nem vehették ki hatszori vallomását a vizsgálóbíró előtt.

— Fengegettek, hogy ha rajtam boszút nem állhatnak, a szüleimen vagy a testvéreimen fogjak boszút állni.

— A váddal szemben joga van elmondani a tényállást.

Regula Ede a tényállás vázolója folyamán elmondja, hogy nyolc nappal a gyilkosság előtt Kovács Antal edelényi lakos azt mondta neki, hogy szeretne valamit közölni vele, de azzal a feltétellel, hogy szavára fogadja, hogy nem szól senkinek. En ezt megígérttem, mire Kovács Antal előadta, hogy Czeislerék tudomása szerint 4—5000 koronát kitevő összeget tartogatnak. En azt mondtam neki, Antal nem lesz ebből semmi se, mire ő azt felelte, hogy a pénzösszegnek megkerítése olyan könnyen megy, hogy senki sem fog tudomást szerezni róla. Hosszas rábeszélés után beleegyeztem a dologba, hogy közösen megkerítjük a pénzt, kiraboljuk Czeisleréket. Kovács Antal megmondotta, hogy közölte a tervét Zöldi Istvánnal, aki szintén beleegyezett annak keresztülvitelére. Augusztus 5-én reggel találkoztam Kovács Antallal és Zöldivel és megállapítottuk, hogy este a terv keresztülvitele végett találkozunk.

Regula elmondja ezután, mint jöttek hozzá Kovács és Zöldi és mint mentek magukhoz véve a balát, a csárdába. Ő aztán csak a rablott zsákmányban vett részt. Beavatták a dologba Ruszkó Mihályt is, aki fiatal inasgyerek. Mig amazok benn jártak, Zeisleréknél, ő és Ruszkó a mezőre mentek sétálni. Később aztán, amikor amazok már végezték a dolgukat, találkoztak.

— Ekkor — folytatta Regula — elmondták aztán Kovácsék, hogy gyilkoltak és raboltak. És mindjárt megfenyegettek, hogy ne merjek szólaÉni, különben nemcsak rajtam, de még szüleimen is boszút állnak.

Az elnök: Miért ismerte be a vizsgálóbírónál és miért vádolta csupán önmagát?

— A csendőrök kintak és 30 óra hosszat hagytak étlén-szomjan.

— Nézze Regula, maga a gyilkosság után Miskolcrau tazott s rögtön vissza Edelénybe. Aztán a Zeislerék ágyainál találtak is egy ilyen vasuti jegyet.

— Nem tudok róla.

— De találtak s az csak a magáé lehetett, mert maga volt benn Miskolcon.

— Voltam, de a jegy nem az enyém.

— Pedig a Kovácsé vagy Zöldié nem lehetett, hogy ők azon az éjjelen nem járhattak Miskolcon, igazolva van.

Erre a vizsgálóbíró előtt tett vallomások felolvasása következett.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR:

Csütörtökön: *Biñcsek*, dráma.
Pénteken: *Milló*, bohózat.
Szombaton: *Hoffmann meséi*, operett.
Vasárnap délután: *Ezred apja*, énekes bohózat.
Vasárnap este: *Ártatlan Zsuzsi*, operett.

Előkészültre kitűzettek: *«Édes bűn»*, színmű. *«Keserű mézesetek»*, bohózat. *«Nagyapó»*, népszínmű.

Eltűnt, megkerült Széchenyi püspök meghívása a debreceni egyetemi küldöttségbe?

Hát ez különös és szokatlan eset. Elvégre nem olyan ritkaság, hogy a postán elkallódjék valami, holmi reklámcédula vagy napiap (ez kallódike I kézen-közön a leggyakrabban), de hogy nyoma vesszen egy díszes meghívónak, a melyet Domahidy Elemér debreczeni főispán küldött Széchenyi Miklós gróf v. b. t. t. nagyváradi püspökhöz és meghívja őt: jelenjen meg abban a küldöttségben, amely 26-án vonul fel Budapestre a kultuszminiszteriumban, az mégis csak furcsa egy kicsit.

Már pedig ez a kuriozus eset most mégis megtörtént.

A «Debreczen» közölte szó szerint azt a meghívót, amelyben Domahidy Elemér főispán meginvitálja Széchenyi Miklós grótot: csatlakozzék az egyetemi küldöttséghez. Nyomban felmerült természetesen előttünk az a kérdés: vajjon a püspök tényleg részt fog-e venni a küldöttségben?

Ugy vagyunk értesülve, hogy Széchenyi Miklós gróf teljes szimpátiával nézi a nagyváradi róm. kath. egyházmegyéhez tartozó Debreczen mozgalmát és kétségtelen, hogy az akció sikerére nézve nem közömbös, vajjon a püspök — az ország egyik első notabilitása — személyes megjelenésével is erősíti a mozgalmat?!

Érdeklődtünk a dolog állása iránt és Nagyváradról azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a püspök nem nyilatkozhatik, miután semmi fele meghívót nem kapott s legnagyobb meglepetéssel olvasta a lapban a meghívó teljes szövegét holott neki semmit nem kézbesítettek. Az egyházmegyei hivatalban a püspök kijelentésére a legnagyobb érdeklődéssel várták tegnap reggel a postát, hogy megjött-e benne a debreczeni meghívó.

Bizony nem jött meg. Sem a püspökhöz, sem az egyházmegyei hivatalhoz.

A meghívó ügye már-már érdekes problémává fejlődött. Csak az lehetett a kérdés, hogy a meghívó a postán veszett-e el, vagy pedig elfelejtették-e a városházáról elküldeni. Már szükségesnek tartottuk volna, ha gyorsan utána nézünk a dolognak: elvégre egy kis líba vagy feledékenység miatt nem szabad elveszteni olyan előkelő pártfogót, mint a milyen a nagyváradi püspök, de tegnap a késő délutáni órákban végre megérkezett a meghívás, amely eltűnt és megkerült.

Czuber Berta és Károly Ferdinánd herceg.

A főherceg szerelmi regénye.

Károly Ferdinánd főherceg, a trónörökös öccse, lemond főhercegi rangjáról, összes privilegiumairól és vagyonáról, mert nőül fogja venni Czuber Emánuel bécsi műegyetemi professzor leányát. A hirt, mely Berlinen át érkezett hozzánk, tehát elég nagy kerülő uton, hivatalosan eddig nem cáfolták meg, csak félhivatalos források adják tudtul, hogy egyelőre nem tudnak Károly Ferdinánd főherceg lemondásáról. Annyi bizonyos, hogy a főherceg nem volt jelen Károly Ferenc József és Zita hercegnő esküvőjén. De ezt a távolmaradást egyetlen szóval sem említik a félhivatalosok.

A hír teljes egészében ez:

Ferdinánd Károly főherceg lemondott a rangjáról és születésével járó minden jogról és méltóságról. A király már elfogadta a herceg renúnciációját, amely legközelebb a szokásos ünnepességgel fog vegbemenni. Öfelsége beleegyezett abba, hogy Ferdinánd Károly főherceg Burg nevet fog felvenni. A volt főherceg az ünnepes renúnciáció után feleségül fogja venni Czuber Emánuel udvari tanácsosnak és műegyetemi tanárnak leányát, Bertát.

A berlini «Press Zentrale» hírére Bécsben már egy héttel ezelőtt tudták. Ugyanekkor jelentették a lapok is, hogy a főherceg eddigi kamaraelüljáróját, Schlenitz báró ezredest a csapatszolgálatba vezényelték. Általánosan feltűnt ekkor és katonai körökben sokat vitatkoztak arról, hogy a hercegnél megüresedett kamaraelüljárói állást, melyet máskor azonnal beszoktak tölteni, most üresen hagyták. Ha a főhercegi rangról való lemondás valóban bizonyul, akkor Károly Ferdinánd már a legközelebbi napokban oltár elé fogja vezetni már évekkal ezelőtt kiszemelt menyasszonyát és ezzel egy szerelmi regény nyerne befejezést, amelynek kezdete majdnem egy évtizedre nyúlik vissza. Már 1903. évi decemberben beszéltek arról, hogy Károly Ferdinánd főherceg karácsony estéjén meg fogja kérni Czuber Bertának kezét. Ekkor nem tudta megvalósítani ezt a tervét, mert az udvar hallani sem akart róla. A király külföldre küldte Károly Ferdinánd főherceget, hogy felejtse és szerelmi viszonyát felbontsa. A főhercege sak hosszabb idő múlva tért vissza Bécsbe, ahol legelső dolga volt, hogy szíve választottjával újra összekerüljön és hogy a régi ismeretséget és a régi viszonyt újra felelevenítse. Károly Ferdinánd főherceg Prágában ismerkedett meg Czuber Bertával, aki ott egy nagynénjének vendége volt. Czuber Berta most harminckét éves és néhány évvel ezelőtt ünnepelelt szépsége volt a bécsi társadalomnak. A leány most anyjával Salzburgban van. A főherceg nem burg, hanem gróf Rottenstein nevet fog felvenni.

Bécsből jelentik: Az udvari körök már egyáltalán nem is tagadják, hogy Károly Ferdinánd főherceg lemondása befejezett tény. A király már meg is adta szóbeli beleegyezését a főherceg lemondásához és házasságához. A formális beleegyezés a legközelebbi napokban várható.

UJDONSÁGOK

A 'Debreceeni' színházának és katedrálisának Barabás-u. 7. sz. a Telefon 412.

Egy kicsit nyár volt,

egy kicsit ős volt, most meg már egy kicsit tél van. A meleg cserépkályha mellől, egy hű karosszékkel nézve ezt a változatlan panorámát, egy véli az ember, hogy minden pórázon jár az életben.

Egyenes vonalban szalad a sorsnak szeke-re. Se jobbra se balra semmi kitérő. Ott meggyünk el ugyanazon nyomokon, amelyeken elejétől fogva járnak az emberek.

Itt-ott körülnézdegetünk, azt hisszük új tájakra, új viszonyok közé kerültünk. Egy-egy kitérő megállóhelyről azt hisszük, hogy újféle jövődökhöz küszöb. Végeredményében pedig minden a régi. Most egy kicsit fűtünk. Jön a hó, fagy, a természet téli dermedése. Azután a tavaszt szimatoljuk a levegőben. Jön a nyár, ugyanazokkal az örömeikkel. És megint az ős, mint most. Egészen így.

És neussak az idő kerékén ilyen szabályosak a sugarak. Elni se tudunk másként, mint ilyen forgó kerék módjára... Éppen így volt tavaly, éppen úgy tíz évvel ezelőtt. A gondunk, örömünk ugyanaz, mint volt. Egy kicsit több pénzzel, egy kicsit kevesebbel, tehetősen vagy ínségben: minden mindegy: az örök egyformán keteg és ugyanazokat az eseményeket láti.

Minden «változatosság»-nak gépszervezete van és az egész panoráma egy tengelyen forog. Mi csak bibelődünk, babrálunk, kis élet-móhkákkal és azt hisszük, külön hivatással visszük előbbre az ember sorsát.

Mi mindent csinál az ember az élet szédítő kaleidoszkopjában. Micsoda klusált ábrák látszik egy nap bonyodalma. És végeredményében a sok kapkodás, munka, vágy, szándék szépen besorakozik az egyenes vonalba, amelyen elejétől fogva járnak az emberek.

— **Az ágost. ev. egyház tanácsa** vasárnap délelőtt tartott ülésén az egyetem kérdésével foglalkozva az egyház képviselőiben az egyetemi küldöttségbe: Materny Lajos főesperest, Bárcos Géza hely. felügyelőt, továbbá Mayer János, Töpler Ottó, dr. Händel Vilmos, Handtel Vilmos és Kolossa Adám egyház tagokat választotta.

— **Dr. Kenézy Gyula ünneplése.** Debrecen művelt társadalmának nem akarja elmulasztani azt az alkalmat, hogy a maga mély tiszteletét valamiképp ki ne mutassa dr. Kenézy Gyula iránt akkor, amikor az udvari tanácsossá váló kinevezésével legfelsőbb helyről is elismerték sokszoros érdemeit. A tisztelet kifejezésére legmegfelelőbbnek látszott egy nagyszabású bankett, amelyet a dr. Kenézy Gyulával szorosabb kapcsolatban álló testületek, intézetek és vállalatok rendeznek, de amelyen a rendező bizottság szívesen látja dr. Kenézy Gyulának minden je emberét. A társasvacsora folyó hó 28-án szombaton este lesz az «Arany-Bika» disztermében és vacsorajegyek már válthatók Mihályovics Jenő gyógyszerésznél, dr. Kovács Gábor jogakadémiai tanárnál és Kardos Albert Csokonai-köri titkárnál. Bankett előtt az érdekelt testületek, köztük az Orvos-gyógyászati egyesület, Szabad iskola, Csokonai-kör, Zenede, Hitelbank, stb. egy díszes albumba foglalt üdvözlő iratot is nyújtanak át az ünneplőnek.

— **Zigomár a «Meteor»-színházban.** Zigomár, a szenzációs dráma, amelynek a bemutatása körül Budapestben olyan nagy izgalmak voltak, Csomor Gyula «Meteor»-színházában fog színpadra kerülni. Debreczen közönsége a már megjelent plakátokon tudomást szerezhetett arról, hogy **Zigomár jön!** Senki ne mulassza tehát el a Meteor-színház, Debreczen egyedüli előkelő mozgóképfénykép-vállalata szenzációs érdekességét megtekinteni.

— **Tréfaból halál.** Karcagról jelenti tudósítónk: Szabó Mihály karcagi gazdálkodó tegnap délután tanyáján egy szalmakazal tetejéről vasvillával rakott egy szekérre szalmát. A munkát a kazal mellől nézte Kovács János 16 éves szolgafiu. Mikor már a szekér jól meg volt rakva, a fiu felvett egy szalmaszálat és tréfálkozva mondta Szabónak:

— E meg jó lesz a szekér szarvára, Mihály bátyám

Szabó a tréfára azzal felelt, hogy a kezében levő vasvillát teljes erejével a kazal tetejéről a fiuhoz vágta. A villa nyele fején találta Kovácsot, aki szédülten rogyott össze. Később magához tért és bevászorgott a tanyába, azonban ott ismét elájult és anélkül, hogy eszméletét még egyszer visszanyerte volna, ma délután meghalt. Szabót a rendőrség letartóztatta. A szerencsétlen Kovács Jánost felboncolták és a boncolás megállapította, hogy a halál oka óriási foku agyarázkódás volt.

— **Felhívás a kereskedőkhöz.** Felkérjük azokat a t. kartársakat, akik az egyetem ügyében f. hó 26-án Budapestre menő küldöttséghez való csatlakozásra jelentkeztek, hogy a külön vonatra szóló vasuti igazolványaikat a polgármesteri titkári hivatalban legkésőbb f. hó 25-én, szerdán délelőtt 12 óráig kiváltani szíveskedjenek. Azokat a t. kartársakat pedig, akik még nem jelentkeztek, de városunk érdekében nagy jelentőséggel bíró eme küldöttséghez csatlakozni óhajtanak, szintén felkérjük, hogy ezen szándékukat a polgármesteri titkári hivatalban a fentebb jelzett ideig bejelenteni és ugyanott vasuti igazolványaikat kiváltani szíveskedjenek. A különvonat folyó hó 26-án esütörtökön reggel 7 óra 20 perckor indul és déli 12 óra 14 perckor érkezik Budapestre. Az oda utazásra szóló igazolvány díja 14 korona. — A Keresk. Társulat Elnöksége.

— **A városi vadászterületek bérlete.** Debreczen város vadászterületének bérlete lejárt, azokat a tanács ismét kiadta. A ma megtartott árverésen a bérbeadott területek bérlete 1912. évi augusztus 1-étől kezdődik s 1918. évi aug. 1-éig tart. Az árverésen Medgyaszay Miklós gazdasági tanácsnok elnökölt. Jelen volt a város részéről Magoss György t. főügyész is. A debreczeni vadásztársaság nevében ifju Gánovszky Lajos árverett s a bérletek nagyrészt ő nyerte el. A vadásztársaság a Hatvan-utcai ujosztású föld évi 200 korona, a Péterfia-utcai ondódi föld 160 korona, a Csapó-utcai ondódi föld 180 korona, a Csapó-utcai ujosztású föld 140 korona, a Péterfia-utcai ujosztású föld 200 korona, a Kossuth-utcai ujosztású föld 405 korona, továbbá az ondódi föld 40 korona és a Piac-utcai ujosztású föld 14 korona bérért. Bérletek kaptak mg Keskés István, aki a Piac-utcai házaku tani földet az Ondódon 76 koronáért és Szabó Miklós, aki a Varga-utcai és ondódi földet bérletük ki 210 korona évi bérért 1912. évi augusztus 1-étől 1918. évi aug. 1-éig terjedő határidőig.

— **Csendélet Sáráncon.** Kellemetlen kalandja volt tegnap Csuka Sándor sáránai rendőrnök. A jó újbortól beszeszelve egy hat tagú társaság jött az utján nagyokat kurjongatva s lármázva. Éppen akkor sietett haza Kun Zsigmond sáránai földbírókos, akibe a részegek belekötöttek, sőt a társaság egyik tagja, Balla Lajos, Kun botjával fejbe sújtotta. Kun Zsigmond elerdította magát, mire ott termelt Csuka Sándor rendőr is és most már felhívta a rendezőket, hogy kövessék őt a község házára. Több se kellett a vigimboráknak. Mind a hatan neki estek Csukának s alaposan helyben hagyták a rend derék órét s aztán elmenekültek. Az illetők: Kun Dezső, Sági Gábor, Simon Károly, Csuka Zsigmond, Gyöngyöri Zsigmond és Balla Lajos. Az esetet feljelentette a csendőrség az ügyészségnél, mely hatóság elleni erőszak és könnyű testi sértés miatt az eljárást megindította ellenük.

— **Őszi táncfolyó.** A polgári ifjak táncfolyója ma héten megnyílt. Tisztelettel: Schaf János táncitanító.

— **Britális férfi.** Hajduhadházi jelentik a kir. ügyészségnek, hogy Debics Miklós vasúti ör sulyos sérüléseket szenvedett egy brutális tréfa következtében. Debicset meglátogatta Fabriczi János pályamunkás. Este elhasznált talpákból tüzet raktak s szalonnát sütöttek. Fabriczi tréfából felkapott egy égő talpát s azt Debicshez vágta. Az égő fa a lábán igen sulyos sérüléseket okozott a pályadörnek, úgy, hogy megsántul. Az eljárást a veszedelmes ember ellen megindították.

— **Nagy György királysértési pöre.** A Kúria-kormány kinevezésekor, az egyetemi ifjúság a Sas-körben gyűlést tartott. Dr. Nagy György, a 10. országgyűlési képviselő is szólásra emelkedett és beszédében sértő kifejezéseket mondott az uralkodóról és a dinasztiaról. A miért a jelenlévő rendőrtisztviselő megvonta tőle a szót. Az ügyészség királysértés címén büntető eljárást indított Nagy György ellen, akit a budapesti királyi törvényszék nyolc napi fogházra ítelt. Ez az ítélet felebezés útján a királyi Curiahoz került, amely ma tárgyalta Nagy György királysértési pörét. A Curia helybenhagyta a törvényszék ítéletét, amely így jogerős lett.

— **Leszurta a rendőrt.** Tibai István 24 éves paksi napszámos, a korcsmából hazatérve ittasan bezörgetett Bach vendéglőshöz. Papp Zsigmond városi rendőr felszólította Tibait, hogy ne csapjon zajt, menjen haza, mert a záróra már elmúlt. Tibai nem engedelmességet. A vendéglős a békesség kedvéért ajtót nyitott. A rendőr utána ment a legénynek és távozásra szólította fel. Tibai dulakodni kezdett a rendőrrel, aki erre revolverét használta, de nem talált. A legény erre kést vett elő és szíven szurta a rendőrt, aki azonnal meghalt. A gyilkost letartóztatták.

— **Öngyilkos huszár.** Kisvárdáról írja tudósítónk, hogy a Döghe községben szabadságon lévő Sipos Bertalan 20 éves, a nyíregyházi huszárezrednél szolgáló közhuszár, aki az idei október 1-én vonult be katonának, vasárnap hajnalban édes atyjának istállójában felakasztotta magát. Tettének oka ismeretlen.

— **Az Északsark hóse.** Kopenhágából jelentik: Dr. Cook tegnap feleségével ideérkezett és a Hotel Königinbe szállott meg. Nagy plakátok hirdetik, hogy Cook felolvasást fog tartani északsarki utjáról jótékony célra s előterjeszti a bizonyítékait, hogy ő volt az első, akinek lába az északi pólust taposta. Nyilván nagy felülés lesz a felolvasásból, mert dr. Jansen, a kopenhágai egyetem kiváló tanára, aki egy magára maradván is védelmezte Cookot, most, miután látta a «bizonyítékokat», elfordult tőle. Egy kopenhágai lapban dr. Jansen óva inti a közönséget, hogy ne menjen lépre Cooknak és senki se nyissa meg előtte vendégszerető házát.

TÁVIRATOK.

A jegybank tanácsulása.

Bécs, október 24. Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa holnap, csütörtökön ülést tart, melyen Pranger vezérttkár jelentést fog tenni a pénzügyi helyzetéről. Pénzügyi körökben nagy érdeklődéssel várják az ülés határozatait és azt hiszik, hogy a bank még most nem fogja feladni rátáját. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy később, ha a pénzügyi ma fennálló feszültség súlyosbodik, a jegybank ehhez a rendszabályhoz ne nyuljon. A jegybank az idén száz korona osztalékot fog fizetni, a tavalyi 91 koronával szemben.

A főherceg szerelmi regénye.

Bécs, október 24. Azt híresztelik, hogy Károly Ferdinánd főherceg és Czuber Berta már egy év óta férj és feleség. Az udvarnál ez nem volt titok és ezért történt, hogy a főherceg sohasem jelent meg hivatalos udvari ünnepeken teljes egy év óta.

Véres sztrajk.

Varsó, október 24. A szervezett péksegédek sztrájkba léptek, mert a mesterek nem akarták a béreket javítani. A keresztény péksegédek azonban nem csatlakoztak a bérmozgalomhoz. Tegnap a sztrájkolók megtámadták a nem szervezett keresztény péksegédeket, akik éppen gyűlést tartottak a sztrájk ellen. Véres veredések keletkeztek, három péksegédet megöltek és egy legényt halálosan megsebesítettek. A vérontásnak a rendőrség vetett véget.

A háború áldozatai.

London, október 24. Maltából jelentik a Standardnak: Benghazinál az olaszok 1200 embert veszítettek. A háború kitörése óta a török csapatok vesztesége 500 halott és 1000-nél több sebesült, 600 török katona pedig hadifogságba jutott.

**Mindenféle
Nyomtatványokat
olcsón készít
HOROVITZ ZSIGMOND
könyvnyomdája
Darabos-utca 7. sz. a.**

Rukkoláskor.

Írta: Tárnay Iván.

Gyöngyvirág nyílástól daruk elszálltaig hangos az utca minálunk. A császár emberei róják az utcát ugyancsak kurjongatva. Szabad nekik, telik, mert az a piros pántlika, mely azt jelenti, hogy a gazdája be van sorozva, sokféle privilégiumot biztosít nekik. Élnék is vele s nagyon jókedvükben majd felfordítják a falut. Vagy tán csak mutatják azt a jó kedvet és hogy közeledik az október, mindég több a tetés, mint a való. A végén pedig már nem egy, hej de szívesen cserélne azzal a kettőhárom nyomorulttal, aki itthon marad.

Utolsó vasárnap az új katonák meggyónak. Tiszta lélekkel akarnak az új életre menni. A tisztelendő beszédet intézett hozzájuk. Csak merően néznek a szeme közé. Talán nem is látják, annyira el vannak foglalva a könyvek visszaszorításával. Az asszony, az más, az írhat. Annál nem szégyen, a gyöngye szív. Az igaz, hogy élnek is ezzel a természetadta joggal és van olyan sirás-rivás, hogy akár melyik rangos temetésen se különb.

Este katonából van. Minden katonának piros rózsát tűz a kalapja mellé szíve választottja. Ilyenkor nyerne szentesítést hivatalosan is az amugy is ismert szív-ügyek. Mert hisz a falusi szerelmek, tiszta szerelmek. A nyilvánosságtól csak a léckerítés takarja el, az pedig elég ritka takaró.

Ameddig az a csimált virág el nem hervad, addig tartson a mi hűségünk is. És többnyire így is van.

Nagy volt a csodálkozás, hogy az általános felkarolt szokás szerint Szélpál Pista kalapja mellett nem viritott a piros rózsza. Tóth Julcsa pedig nem is volt a bálban. Mondom, nagy volt a csodálkozás, és méltán, mivel a falu összes vén asszonya egymásnak szánta a gyerekeket. Azok pedig csak tudják, kiket teremtett az Uristen egymásnak.

Szegény leány volt ez a Tóth Julcsa. Valami kis földjük volt, ebből, meg az ő napszámiban szerzett segítségéből éldegéltek. Ő, meg a beteg édesanyja. Szélpál Pistának is minden

gazdagsága az acélos két karja volt. A kincsek felől hát bátran összeillettek. Ők maguk is úgy akarták, úgy beszéltek meg csillagos esteken a malomkő mellett, az eperfa árnyában.

De hát, Pista tervez, Isten végez! Hiába erősítette, hogy ő tartja el az édesanyját, csak beveggyék katonának. Szüksége van a császárnak az ilyen derék legényekre. Az a három esztendő pedig nagy idő. Ki tudja, vagy vissza jön, vagy sem. Nem viszi magával a kisleány bokrétáját, mert hát ha vissza nem hozhatja.

A bál előtti este kihívta Juliskát. Az eperfa már hullatta a lombját. Azok a levelek, melyek tanui voltak boldogságuknak, lassan mind elsárgultak.

Kihallatszott özvegy Tóthné köhögése.

— Juliskám, hogy ha én elmegyek, ha valaki kérne, ha boldog lennél velem, légy hozzá jó szíveddel, eriggy hozzá!

A leány rá nézett. Nem értette a legény beszédét.

— En nem kötök magamhoz. Három év nagy idő, ha szerencséd akad, ne álljak az utadba.

Lassan pergett a köny a kislány arcáról. Már most megértette a fiú becsületes szándékát. Az a köhögés, mely odabentről hangzott, sürgette a válaszra. Annak a szegény asszonynak kereső kellett, az ő gyöngye vállalai nem bírják el kettőjük életének a terhét. Megszorította a Pista kezét:

— Érttem István. En sohasem fogom elfeledni. Aldja meg az Isten, amerre csak lép!

Azután bement. Nem szólt egy szót sem többet. A legény pedig csak nézte azt a rácsos kis kaput, mely elválasztotta tőle a menyországot.

Azután szemébe vágta a kalapját s azon az éjszakán azt beszéltek, akik látták, hogy az esze tisztul, mert ép eszszel nem vihette végbe azt a tivornját, amit művelt.

Másnap néhány sajátlovas gazda befogott hogy beviggyék a legényeket a városba. Egy szekér megtelt azokkal a fekete kis ládákkal, melyekbe a civil élet minden szabadsága bele van zárva három nehéz esztendőre.

Siró asszony nép felrakja a teli tarisznyákat. Egyikmását a fia vigasztalja:

— Ne ríjjik écsanyám! Látí én se sirok. Pedig ugyancsak potyog a könye a gyerekeknek.

Amerre mentek, a kocsik, kinyíllottak a muskátlik ablakok, csikorgott a kiskapuk sarka. Piros muskátlik között, leveles kis kapukban siró leányok tobogtatták keszkenőjüket. Azután fogott az utca. Ritkult a házszor. Lenn az alvén, az özvegy Tóthné háza előtt leesett a Szélpál Pisták lováról a patkó. Mig azt igazgatták, leszállottak a szekérről. Pista csak nézte, nem nyílik-e meg az az ismerős ablak, hanem az zárva maradt. Lassan odajárt a kis kert elé, áthajolt a kerítésen, leszakított egy lila öszirózsát, s okatette, ahol a szíve dobog az embernek. Azután felült ő is az elkészült szekérre s erős hangon kezdett bele a nótába, hogy

Oktobernek elsején...

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonátöredé.

— Déli zárlat. —

Október 24.

Az árak 50 kilogramonként

búza okt. 11'92—12'91.

búza apr. 12'03—12'12.

rosz okt. 10'65—10'64

zab május. ————

zab okt. 9'42—9'42.

Tengeri szept. 1911 ————

Tengeri máj. 1912.. 8'62—8'60.

Hiteltöredé. Magyar hitelrészvény 832'25
Osztrák hitelrészvény 636'50.

Rövidítés:

VOICH GYÖRGY ZOLTÁN.

Eladó téglá !!

Hogy a beállt nagy keresletnek megfelelhessünk, téglagyárunk kapacitását lényegesen emeltük és ma már abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy kitűnő, préselt

mészhomok téglát

minden mennyiségben szállíthatunk mérsékelt árak mellett. Kívánatra árajánlatot bármikor készséggel szolgálunk.

„Bóni“ gyártelep és mezőgazdasági r.-t. Nyirbátor.

AKI MEG NEM KAPTA MEG AZ
50
KUNZ ÁRUHAZ

Első segítségével teljes gyógyulást ér a Toray-féle Király tea által. Étvégycsökkenés, emésztési zavarok, rosszullet, aróval gyomor- és epebőlel kapcsolatos bajokban gyorsan hat. Epe, máj, vesebet ellen, hosszabb használat után segít. Hirtelen bántalmakat előzket, gyógyításban csomagja 50 fill. (10-15 használatra). Toray-féle népből, szes hamisítvány. Készíti: Toray Gy. uhl. - gyógyszerész, Budapest, Üllői-ut 80. szám alatt. =

Royal amerikai írógép

olcsó és jól

Kapjan azonnal árjegyzéket Kovács A. és Tsa
széki

Budapest, V. kerület, Nádor-utca 28. szám.

NAGYENYED
Alföldi B.

FISCHER es Tócsai
Közel a szőlőültetvényeknek.

forduljon minden érdeklődő, ki sulyt fektet elsőrendű fajtiszta anyagra

Gyümölcsfacsemeték

sétányfák, diacszerjék, tülevelűek, keritésnövények, boggyógyümölcsök stb.

SZŐLŐÜLTETVÉNYEK

(előrendű áru) európai és amerikai alma gyökerecs vesszők. Oktató dízárjegyzék kívánatra ingyen.

Eltünteti a szeplőt,

májfoltot, arcbőrráncosodást, bármiféle kiütéseket és hajhullást okozó gombásodást a

CSORBA-féle ORGONA-CRÉM ára 1 kor.
ORGONA-POUDER „ 1 kor.
ORGONA-SZAPPAN „ 1 kor.
ORGONA-HAJVIZ „ 1.20 kor.
ORGONA-HAJMOSÓPOR 60 fill.

Ezen készítmények artalmas anyagokat nem tartalmaznak. Kapható minden gyógyszertárban és az egyedüli készítőnél CSORBA JANOS gyógyszertárban KECSKEMETEN.

Folyó évi november hó 1-től

Papir-, író- és rajzszerekkereskedésemet

a fényképezési szaküzlettel

a **Takarék- és Hitelintézet**

Piac—Csapó-utca sarkán levő palotájába (Piac-utca 12.)

helyezem át.

Tisztelettel **HOROVITZ ZSIGMOND**
TELEFON 330.

Költözködés miatt leszűitott árak!

Apró hirdetések.

Tíz szög 50 fill., minden további szög 5 fill.
Apróhirdetések előre fizetendők.

Levelezés.

Csinos, szőke fiatalember, fiatal fess özvegygel ösmerettséget kötne, érdek kizárva. Levelet kér a kiadóba „Családott” jeligére Diskréció mindkét részről.

Vegyések.

Három egymásba nyíló butorozott szobát keres három fiatal ember. Cím a kiadóhivatalban.

BOR! Borivék, vendéglősök tudomására közölöm, hogy télen természetesen, haza hazánkban iglyboreket jutányos áron beszerezhetek. Szőlő, zöldes, hektója 60 korona, vörös zamatos 58 korona, fekete bikavér 66 korona. Rendelhető 60 literes hordó is. Meggyőződésként önközléssel árban bemenőve 5 kilogrammos postamintát 4 koronát küldök. — Cím: Bank Utca bormaggyborekedő, Budapest.

Keresek ügynököket, kik a csatornázást vállalni tudnák. Ertekezni reggel 8—9 óráig József kir. herceg-utca 15. Weisz.

PAUL SZABAMIT gyári áron szállít Csepár Tórtó felé kertészeti szite Bodócsigudvarhelyt.

Osztadiameselerek csizmaszárba való papirost kiló és mázsánként olcsón beszerezhetik Morovitz Zsigmond papírüzletében Piac-utca 12.

Hajmárkát és karperecsket kémitők jelentkezőknek a kiadóhivatalban.

Növények, virágok

telelésre és gondozásra

a Rabkertbe elfogadtatnak. Bejelentések a debreczeni törvényszék fogházfelügyelőjénél teendők meg.

SALVATOR

GUMMI SARKAK

VILÁG CZIKK
VITÓLÉRMETETLEN
TARTÓSSÁG! !



MINDENÜTT KAPHATÓ.

HAJNAL Mulató

Petőfi-tér és Deák Ferencz-utca sarkán.
! Megnyilik !

Október

28

szombat

Pazar fénynyel és kényelemmel átalakított helyiség a

Széchenyi kávéházban!

Világvárosi műsor.

Hajnal Gyula

igazgató tulajdonos.

Telefon 978.

Nincs többé fejfájás, reuma, csúz, köszvény, isiász, kolera és más ragályos fertőzés,

Mert van „BOROLIN”

Borolincukorka, Borolinsó és Borolinszappan. A Dr. Borovszky-féle BOROLINNAK az ára kimerítő használati utasítással üvegenként 50 fill., a Borolincukorkának 40 fillér, a Borolin sónak 2 kor., a Borolin háziszappanának darabonként 30 fill. és a piperezappannak 80 fillér.

Kapható városunkban a következő cégeknek: BATÁRY IMRE, HARSÁNYI LAJOS, KUBEK SÁNDOR, MIHALOVITS JENŐ, STEINER MANÓ gyógyszerészeknél, KÖZPONTI DROGUERIÁBAN, DEUTSCH LAJOS, MÁYER JENŐ és BÉLA, NAGY ANDRÁS kereskedő uraknál, Érmihályfalván: MÁTRAI ÁKOS gyógyszerertárában. Földesen: WEISZ MIKSA kereskedésében.